

Raadsplein besluitvormend

Datum 13 maart 2017

onderwerp Voortgang Omgevingsvisie 1.0
portefeuillehouder Ed Anker
informant Edelijk - Kolkman, Herma (4123)
afdeling Projectontwikkeling

Voorgesteld besluit raad

De Raad wordt voorgesteld kennis te nemen van:

1. de ten behoeve van de Omgevingsvisie 1.0 geformuleerde strategische kernopgaven en ambities als uitgangspunt voor het vervolgproces in de aanloop naar de Omgevingsvisie 1.0;
2. het geactualiseerde plan van aanpak voor de Omgevingsvisie Zwolle.

Informatienota voor de raad

Datum 28 februari 2017

Onderwerp	Voortgang Omgevingsvisie 1.0
Versienummer	V3.0

Portefeuillehouder E.W. Anker

Informant Irene Pruim

Afdeling AFHM

Telefoon 06-21560351

Email I.Pruim@zwolle.nl

Bijlagen

- Extract met strategische kernopgaven, ambities en aanzet voor richtinggevende keuzes
- Actualisatie plan van aanpak Omgevingsvisie Zwolle

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. de ten behoeve van de Omgevingsvisie 1.0 geformuleerde strategische kernopgaven en ambities als uitgangspunt voor het vervolgproces in de aanloop naar de Omgevingsvisie 1.0;
2. het geactualiseerde plan van aanpak voor de Omgevingsvisie Zwolle.

Datum 28 februari 2017

[Toelichting op het voorstel](#)

Inleiding

Uw raad heeft 24 oktober 2016 kennisgenomen van het Plan van aanpak Omgevingsvisie Zwolle en de uitgangspunten voor het proces vastgesteld. Het Plan van aanpak is erop gericht in het najaar van 2017 de Omgevingsvisie 1.0 met de strategische ambities en kernopgaven voor de gemeente Zwolle op te leveren. Uw raad heeft ingestemd met het uitgangspunt dat de Omgevingsvisie 1.0 gefaseerd wordt ontwikkeld en dat er halfjaarlijks een herijking plaatsvindt. Met deze nota wordt u geïnformeerd over de opbrengst in de ontwikkeling van de Omgevingsvisie 1.0 tot nu toe en de aanpak voor het vervolgproces in 2017.

In het Plan van aanpak is aangekondigd dat in december 2016 50% van de Omgevingsvisie 1.0 gereed is. Deze 50%-versie bevat de hoofdlijnen van de ambities en kernopgaven voor Zwolle. De tweede 50% bevat een aanvulling met duiding van rollen, samenwerkingsprincipes en verantwoordelijkheden en de betekenis van de visie in relatie tot de andere instrumenten van de Omgevingswet. De brede consultatie van experts, belanghebbenden, ondernemers en inwoners in de afgelopen maanden heeft geleid tot een complex geheel van inzichten, gegevens en opgaven. Ondanks de diversiteit van betrokkenen en hun inbreng, zijn er hoofdlijnen waar te nemen die in belangrijke mate sturend zijn voor de ambities en kernopgaven van Zwolle. Deze worden gebruikt in de vervolgstappen op weg naar een Omgevingsvisie 1.0.

Een tussenproduct is per definitie onaf en is bedoeld om aan te vullen, te verdiepen en bij te schaven. Daarmee vormt deze notitie een tussenstap in het ontwikkelen van een integraal en vernieuwend beleidskader voor de ontwikkeling van Zwolle tot 2030. Het tussenproduct geeft voldoende basis voor het formuleren van strategische kernopgaven en ambities en het bestuurlijk benoemen van een aanzet voor richtinggevende keuzes, maar is onvoldoende uitgewerkt en integraal getoetst om te worden vastgesteld als zelfstandig en afgerond document. In die zin is het product voorlopig en heeft het vooral waarde als fundament voor het vervolgesprek met partners in de stad over de strategische kernopgaven en ambities.

Het proces om te komen tot de Omgevingsvisie 1.0 draagt bij aan het verbinden van domeinen, vakgebieden en opgaven in de stad. Daarmee heeft het maken van de Omgevingsvisie 1.0 een voorbereidende functie voor het werken met de Omgevingswet en inzet van instrumenten in het kader van deze wet. De ervaring is dat de samenloop van een andere manier van werken én het concreet opleveren van een integrale, complete Omgevingsvisie met draagvlak complex is. Het proces is daarom stapsgewijs ingericht met veel mogelijkheden om het gesprek te blijven voeren en nieuwe inzichten in het proces toe te laten.

Basisdocument

De voorlopige strategische kernopgaven en ambities die uitgangspunt vormen voor het gesprek in de tweede fase van het proces naar de totstandkoming van de Omgevingsvisie 1.0 vinden grondslag in een basisdocument dat een verslag is van de opbrengsten van de eerste vier maanden, in de periode september-december 2016, en bedoeld is als onderlegger voor de Omgevingsvisie 1.0. Het basisdocument geeft een onderbouwing voor huidige en toekomstige ontwikkelingen, waarbij gebruik is gemaakt van bestaande en beschikbare regionale en lokale data. De belangrijkste strategische kernopgaven, ambities en een eerste aanzet voor te maken richtinggevende keuzes, geformuleerd op

Datum 28 februari 2017

basis van dit basisdocument, zijn samengevat in een extract dat voor u is bijgevoegd. Met De documenten die nu voorliggen kwalificeren we op dit moment als een Omgevingsvisie 1.0 die 60% klaar is.

Kernboodschap

Het beoogde resultaat is een uitnodigende en verbindende Omgevingsvisie die door de stad wordt gedragen. De Omgevingsvisie Zwolle geeft op hoofdlijnen een beschrijving van de staat van de stad, de gewenste ontwikkeling per kernopgave en de wijze waarop de gemeente uitvoering wil geven aan de Omgevingsvisie. De opbrengst van een brede raadpleging onder experts, betrokkenen, inwoners en ondernemers heeft geleid tot een 60%-versie van de Omgevingsvisie 1.0. Dit geeft voldoende basis om nu een aanzet voor richtinggevende keuzes te formuleren die in de 100%-versie van de Omgevingsvisie 1.0 zijn verdiept en uitgewerkt in ambities en kernopgaven. De activiteiten in 2017 en randvoorwaarden voor verdere uitwerking van de geformuleerde kernopgaven en ambities staan in bijgevoegd gactualiseerd Plan van aanpak voor voor de Omgevingsvisie Zwolle.

Consequenties

In de Perspectiefnota is op basis van trends een aanzet gegeven voor de kernopgaven van Zwolle: het versterken van de stedelijkheid en centrumfunctie voor stad én regio; toekomstbestendige wijken door transformatie en het integraal verbinden van opgaven in de bestaande stad; klimaatverandering, energie en circulariteit en maximale ontplooiing van de Zwollenaren in hun eigen leven, inzet voor elkaar, voor de stad, in onderwijs en werk. Deze kernopgaven sluiten aan bij de geformuleerde strategische kernopgaven en ambities.

Door nu de aanzet voor richtinggevende keuzes te delen en te benoemen kan al tijdens het ontwikkelingsproces van de Omgevingsvisie 1.0 bijgestuurd worden. Zo wordt bevorderd dat bij de 100%-versie een compleet en uitgewerkt beeld ontstaat van de kernopgaven en ambities voor Zwolle in 2030.

Communicatie

We maken de Omgevingsvisie samen met de stad en de omgeving. Samen maken we het Zwolle van morgen. Een visie over, met en voor de stad. Dat is wat we willen. De opgave is om samen met de stad invulling te geven aan een proces, in het verlengde van de van ingezette programma's als Samen Maken We De Stad en Initiatiefrijk Zwolle, waarbij de visie in co-creatie tot stand komt met de makers van de stad waaronder bestuurders (college en raad), inwoners, ondernemers en organisaties. Het proces legt daarmee ook de basis om met de stad in gesprek te blijven over de toekomstige ontwikkeling van de stad.

Het gesprek over de Omgevingsvisie vraagt om variatie in het proces en aansluiting bij verschillende doelgroepen. Zoals in het plan van aanpak was opgenomen heeft de focus in de eerste, voorbereidende fase gelegen op het gesprek met strategische partners en stakeholders. Daarnaast nodigen we iedereen uit, in het bijzonder jongeren, mee te denken en te doen als het gaat over de toekomst van de stad.

Wat is er in de afgelopen periode gedaan?

- Deep democracy: tijdens het event (A)Live op 27 oktober 2016 heeft in Hedon een deep democracy gesprek over de Omgevingsvisie plaatsgevonden met circa 50 stadsmakers. In het gesprek zijn verschillende perspectieven geïntegreerd, waaronder het perspectief over de

Datum

28 februari 2017

positionering van Zwolle in Nederland en het perspectief van inwoners met invloed op de directe leefomgeving. Voorafgaand aan dit event vond een gesprek met een aantal jongeren plaats, georganiseerd samen met de jongerenraad, om van hen te horen wat zij belangrijk vinden voor de toekomst van Zwolle.

- Stadsgesprek Fundatie: de start van het gesprek met de stad over de Omgevingsvisie is gemarkeerd met een stadsgesprek in het oog van Museum de Fundatie op 16 november 2016 waarbij, op basis van een stakeholderanalyse, met circa 40 strategische partners en stakeholders in het fysiek én sociaal domein gesproken is. Het gesprek focuste op de ambities en opgaven voor thema's menselijk kapitaal, versterken van stedelijkheid en centrumfunctie, toekomstbestendige gebieden en het thema klimaat, energie en circulariteit. De opbrengst van dit stadsgesprek was onderwerp in de tweede Zwolse werkweek om kennis en inzichten voor deze thema's te delen. Ook met gemeenteraad is op 19 november 2016 over deze thema's gesproken.
- Stadsgesprek Odeon: in aansluiting op het stadsgesprek in de Fundatie was iedereen welkom om tijdens het Stadscafé, georganiseerd door Club Cele samen met het Zwols Architectuur Podium (ZAP), op 10 januari 2017 mee te praten over de Omgevingsvisie. Bij de bijeenkomst waren circa 40 stadsmakers aanwezig en de livestream van de bijeenkomst van Club Cele is op Facebook 2.500 keer bekeken.
- Experiment ZZ-atelier: om op een vernieuwende manier te praten over de leefomgeving heeft op 11 november 2016 een ontwerpatelier plaatsgevonden in een leegstaand winkelpand in Zwolle-Zuid om met stakeholders, scholieren en ontwerpers te spreken over de toekomst van Zwolle-Zuid. Het atelier werd georganiseerd samen met Architectuur Lokaal. Op basis van droomscenario's is de toekomst van Zwolle-Zuid door ontwerpers beeldend gemaakt. Het experiment is toegelicht aan de gemeenteraad op 19 november 2016 en de opbrengst staat op www.Zwolle.nl/omgevingsvisie. De opbrengst wordt gedeeld en op een brede wijze besproken met de inwoners van de wijk in het voorjaar van 2017 en gebruikt bij het vervollgesprek over de transformatie naar een toekomstige stad.

De rode draad in de verschillende gesprekken vormde het dromen over de toekomst van de stad; het vrijuit benoemen van denkbeelden, ideeën en ambities voor de stad; ook met een open uitnodiging mee te denken en doen als gaat over het Zwolle van morgen. Naast stadsgesprekken en een ontwerpexperiment hebben in de afgelopen periode continu in verschillende gremia gesprekken plaatsgehad over de toekomst van de stad (o.a. woonvisie en visie binnenstad). Vermeldenswaardig is ook het initiatief van inwoners in het dorp Windesheim waarbij zij gesproken hebben over toekomstscenario's voor Windesheim in 2030. De dialoog zetten we dit voorjaar voort door actieve open uitnodigingen (inzet van website en lokale media) en met inzet van het huidige strategische beleidsnetwerk in de stad en de regio.

Hoewel de Zwolse omgevingsvisie een visie zal zijn voor de stad, zien we de visie niet los van de regio vanwege de regionale functie van de stad. We gaan in de visie dan ook nadrukkelijk uit van de bovenlokale opgaven en het bovenlokale (vervoers)netwerk en bezien de richtinggevende keuzes in relatie tot en samen met onze omgeving.

Voor de communicatie in het vervolgproces naar de Omgevingsvisie 1.0 verwijzen we naar het bijgevoegde geactualiseerde Plan van aanpak.

Datum 28 februari 2017

Provinciale Omgevingsvisie

Zowel het rijk, alle provincies en alle gemeenten zijn in de nieuwe Omgevingswet verplicht tot het maken van een Omgevingsvisie. De provincie Overijssel loopt met haar provinciale visie voorop waarbij zij in 2009 als eerste provincie een Omgevingsvisie hebben vastgesteld, en de laatste twee jaar hebben gewerkt aan een (gedeeltelijke) revisie van de Omgevingsvisie. We hebben inmiddels de zienswijzennota ontvangen die Gedeputeerde Staten hebben vastgesteld op 7 februari jl. waarbij wordt gereageerd op de door het college in het najaar van 2016 ingebrachte zienswijze. Actuele informatie over de provinciale Omgevingsvisie en de provinciale Omgevingsverordening is te vinden op www.overijssel.nl/omgevingsvisie. De planning gaat uit van vaststelling van de revisie voor de provinciale Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening door Provinciale Staten op 12 april 2017.

Nationale Omgevingsvisie

We lopen met onze (gefaseerde) Zwolse Omgevingsvisie min of gelijk op met de Nationale Omgevingsvisie. De rijksoverheid beschikt nog niet over een integrale Omgevingsvisie. In 2015 is een team geformeerd om te komen tot een Nationale Omgevingsvisie, ook wel genoemd de NOVI. De nationale Omgevingsvisie wordt gefaseerd opgezet, eerst een startnota die in het nieuwe kabinet wordt uitgewerkt in een visie, de NOVI. Vaststelling van de Nationale Omgevingsvisie zal plaatsvinden voordat de Omgevingswet in werking treedt (2019).

Op 17 februari jl. heeft het kabinet de startnota 'De opgaven voor de Nationale Omgevingsvisie' naar de Tweede Kamer gestuurd, zie: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/omgevingswet/documenten/beleidsnota-s/2017/02/17/de-opgaven-voor-de-nationale-omgevingsvisie>

Met deze startnota zet het rijk een eerste stap naar de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De nota geeft een overzicht van relevante trends en ontwikkelingen, de (sectorale) opgaven in de fysieke omgeving, om vervolgens te eindigen in het benoemen van vier (integrale) strategische opgaven voor het omgevingsbeleid, te weten :

- Naar een duurzame en concurrerende economie;
- Naar een klimaatbestendige en klimaatneutrale samenleving;
- Naar een toekomstbestendige en bereikbare woon- en werkomgeving;
- Naar een waardevolle leefomgeving.

Nieuw ten opzichte van vorige rijkstructuurvisies is de breedte van alle onderwerpen van de fysieke leefomgeving en het nieuwe thema van gezondheid. Naast gebruikelijke thema's als bereikbaarheid en gebouwde omgeving, worden bijvoorbeeld ook de natuurlijke hulpbronnen, water, circulaire economie, energievoorziening en gezondheid benoemd. Het gaat om een eerste verkenning van de opgaven. De startnota is adrenerend van aard en geeft geen richting voor te maken keuzes. Het signaleert de opgaven en brengt de spanning tussen de ambities en mogelijkheden in beeld. Een voorbeeld van een uitspraak over de strategische opgave 'naar een duurzame en concurrerende economie': *'Het is van belang om richting te bepalen in: het inzetten op enkele stedelijke regio's in het economisch kerngebied of op alle stedelijke regio's in Nederland.'*

De NOVI zal richtinggevend zijn voor de investeringen van de rijksoverheid voor de komende jaren. Voor Zwolle zijn de te maken keuzes in de NOVI, net als voor alle andere lagere overheden, van groot belang. Daarbij werkt de NOVI via bijbehorende verordeningen straks direct door naar ons Omgevingsplan, net zoals dit het geval is voor de provinciale Omgevingsverordening.

Datum 28 februari 2017

De volgende stap in het proces van de NOVI (fase 2) zal bestaan uit het verdiepen van de strategische opgaven en het verkennen en uitwerken van beleidsalternatieven voor die opgaven. Daarbij zullen andere overheden, kennisinstellingen en maatschappelijke actoren worden betrokken. Op welke manier dat zal gebeuren is nog onduidelijk.

Vervolg

De omgevingsvisie is een toekomstvisie, die vastgesteld wordt door de (gemeente)raad. Het is in de eerste plaats de basis voor het gemeentelijke beleid op de fysieke leefomgeving voor de komende jaren. Uiteindelijk is de Omgevingsvisie 2.0 (100% Omgevingswet-proof) het nieuwe ruimtelijke toetsingskader voor de verschillende ruimtelijke ontwikkelingen in de stad. Het doel is in het najaar van 2017 de Omgevingsvisie 1.0. voor vaststelling aan te bieden, op basis waarvan, na de verkiezingen, raad en college in 2018 verder werken aan de Omgevingsvisie 2.0.

Op dit moment kan worden geconcludeerd dat het beoogde eindresultaat (Omgevingsvisie Zwolle 100% klaar, 50% Omgevingswet-proof) qua tijdspad op koers ligt en haalbaar is. Daarbij focust de Omgevingsvisie op het niveau van de stad. In een basisdocument zijn de op dit moment bekende belangrijke strategische opgaven, ambities en een aanzet voor richtinggevende keuzes benoemd en onderbouwd samen met de eventuele spanningsvelden of dilemma's, die de opgaven met zich meebrengen. De Omgevingsvisie Zwolle 1.0 kwalificeren we hiermee op dit moment daarom als een product dat voor 60% klaar is.

Daarnaast kunnen we op grond van het basisdocument concluderen dat, gegeven de in het huidige structuurplan aangewezen toekomstige locaties voor werken en wonen, in combinatie van de te verwachten toekomstige kwantitatieve vraag, het voor de Omgevingsvisie 1.0 niet nodig is nadere uitspraken te doen op gebiedsniveau. Met het vaststellen van de Omgevingsvisie 1.0 blijven de ruimtelijke strategische beleidsdocumenten en het huidige formeel-juridische ruimtelijke kader, te weten het huidige Structuurplan 2020 (vastgesteld in 2008) en de structuurvisie Vechtcorridor Noord (vastgesteld in maart 2014) van kracht.

De uitwerking op gebiedsniveau volgt bij de ontwikkeling van een Omgevingsvisie die 100% Omgevingswet-proof is. Deze visie (100% Omgevingswet-proof) zal dan bestaande beleidsplannen op het gebied van milieu en verkeer en vervoer, het huidige structuurplan 2020 en de structuurvisie Vechtcorridor Noord vervangen. Om de Omgevingsvisie 2.0 te maken worden bij de komende PPN hiervoor financiële middelen gevraagd. Daarbij wordt rekening gehouden met het maken van een Milieueffectrapportage.

Voor de ambitie op het gebied van wonen betekent dat het Structuurplan 2020 de planologisch-juridische basis voor de woningbouwlocaties in de stad is. Het Structuurplan 2020 benoemt een aantal uitbreidinglocaties: Dijklanden, Stadsbroek, Vechtpoort en IJsselvizier. In het traject van de Omgevingsvisie worden uiteindelijk definitieve keuzes gemaakt voor de te ontwikkelen woonlocaties. De eerste fase van de omgevingsvisie, het formuleren van een aantal strategische kernopgaven en ambities in versie 1.0., spreekt zich nog niet uit over specifieke bouwlocaties en zal het Structuurplan nog niet vervangen. Locatieuitspraken in een omgevingsvisie zijn mer-plichtig en dit vereist een Milieueffectrapportage en bijbehorende procedures. Definitieve keuzes over locaties voor nieuwe bouwopgaven worden daarom in de Omgevingsvisie 2.0 gemaakt, op basis van een zorgvuldig locatieonderzoek met behulp van een verplichte Milieueffectrapportage. De verwachting is dat

Datum 28 februari 2017

Stadshagen als uitbreidingslocatie tot 2026 voldoende ruimte zal bieden. Dat betekent dat we ook nog tijd hebben om dit zorgvuldig op te pakken.

Openbaarheid

Deze nota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Jaargang

Kenmerk 30305

Onderwerp Voortgang Omgevingsvisie 1.0

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 28-02-2017

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 13 maart 2017,

de voorzitter,

de griffier,